

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Canon XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

nis Reverendissimi Episcopi, ea namque non verificatur in facto, nec relevat in jure. Non verificatur quidem in facto, tum quia ex Regestis S. Congregationis Concilii habetur, quod Joannes Puccius Secretarius Cardinalis Montis Alti, & Præpositus hujus ejusdem Præposituræ supplicavit pro licentia celebrandi per alium, quæ attenda ejus infirmitate concessa fuit die 3. Martii 1657. Tum quia in Regesto Tabellarum onerum Missarum legitur, quod Præpositus, & cæteri Cappellani habent onus celebrandi per se ipsos, ex quibus potius resultat observantia in contrarium, absque eo, quod vis ulla fieri valeat in celebrationibus Missarum per alios, quæ factæ asseruntur à Cappellanis, cum id potuerit procedere à licentia Præpositi facultatem habentis eam elargiendi, in casu impedimenti.

5 Non relevat autem in jure, tum quia non percutit alia onera personalia Præpositi, præsidendi nimirum, & alia, ut supra faciendi, tum quia, aut prætenditur hujusmodi observantia ante Concilium Tridentinum; & hoc est impossibile, quia ante Concilium non debebatur hæc Præpositura; Aut prætenditur post Con-

cilium, & id pariter est impossibile, cum illud contra claram Fundatoris voluntatem, reiiciat contrariam observantiam, tamquam abusum, & corruptelam, ut in cap. 5. sess. 25. de reform. de quo supra Par. V. Can. XI. & tradit Rot. decis. 496. n. 9. par. 1. & decis. 216. n. 4. & seq. par. 2. rec. Addito præsertim, quod Bulla erectionis hujus Præposituræ, continet clausulam sublata, & decretum irritans, ut in §. 12. & 13. per quæ annullatur, & inficitur quæcumque contraria observantia Rot. decis. 400. par. 9. & in Colonien. Canonizatus 13. Junii 1699. §. Prout coram Eminentissimo Scotto.

Minusque urget reddituum diminutio, ac factum Domini Ducis, qui R. P. D. Matthæjum præsentavit, quia reddituum diminutio non sufficit in casu præsentis pro eximendo onere imposito in fundatione, & quia Patronus præsentavit R. P. D. de Matthæis, tempore, quo non erat declaratus Gubernator Montis Alti.

Et ita resolutum fuit ab eadem S. Congreg. in Romana Præpositura 1. Aprilis 1719.

C A N O N XXI.

GREGORIUS XIV. Constit. VI. §. 14. Bull. Rom. Tom. 2.

Ann. 1592.

ONus Apostolicæ servitutis: *Et infra.* Hortamur verò in visceribus Domini Nostri JESU Christi, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac Sancta Sede nominandi, præsentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos, vel Abbates, jus habent, ut seriò apud se cogitent, quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus Animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio Fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam sæpe, & sæpius ad mentem revocent, quod Sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & Populorum salutem utiliùs posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant, eosque alie-

nis

nis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus mentis præfici diligenter curaverint. De nominandis verò, præsentandis, vel eligendis ad Regulares Dignitates, præter ea, quæ superiùs observanda esse declaravimus, illud quoque paternis his nostris hortationibus, & monitionibus adjiciendum censuimus, ut nominationis, præsentationis, vel electionis jus habentes, eos eligere studeant, atque omninò contentur, qui non modò eundem ordinem sint ante professi, sed in eodem etiam satè diù laudabiliter versati, neque enim decet, ut magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui priùs non didicerint Superioribus obedire.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone sequens deducitur conclusio.

HABENS JUS PRÆSENTANDI AD DIGNITATES EPISCOPALES, ET ABBATIALES, AC AD ALIA BENEFICIA CON-
SISTORIALIA DEBET PRÆSENTARE PERSONAS IDONEAS =

1 Super humeris Romani Pontificis cùm sit reposita omnium Ecclesiarum sollicitudo, & cura; nulla major ei cogitatio fuit, quam ut Beneficia suprema, dignis Pastoribus providerentur, qui operibus, ac doctrina Oves sibi commissas pascere; Integritas enim Præsidentium, salus est subditorum; exclusis proinde, ac remotis Populo, Clero, & Cathedralium Capitulis ab Episcoporum electionibus, exceptis dumtaxat Capitulis Germaniæ, apud quæ ex vi Concordatorum adhuc viget electio, ut vidimus superiùs *Can. II.* ac sibi restituta, & reservata facultate eligendi, seu deputandi Antistites in Ecclesiis Patriarchalibus, Archiepiscopalibus, & Episcopalibus ex vi Regulæ secundæ Cancellariæ, de qua supra *Can. XV.* varia, & utilia Sedes Apostolica, pluribus Conciliorum Decretis, & Constitutionibus decrevit, quo ad providendos ad Cathedrales, & Superiores Ecclesias. Voluit namque juxta præceptum Dei, quo in personis Timothei, & Titi, omnium Sacerdotum Christi numerus eruditur, per D. Paulum emissum *epist. I. ad Timoth. cap. 3. ad Tit. cap. I.* Promovendum ad hujusmodi Dignitates esse irreprehensibilem, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitem, Doctorem, benignum, justum, sanctum, continentem, non vinulentum, non percussorem, non litigiosum, non turpis lucri cupidum, non superbum, nimirum voluit Episcopum esse ex legitimo Matrimonio natum, Catholicum, maturam ætatem ad minus triginta annorum, gravitatem morum, literarumque scientiam habere, sacris Ordinibus saltè ante sex menses initiatum esse; Totius namque Familiæ Domini status, & ordo nutabit, si quod requiritur in corpore, non inveniatur in capite; ut *in cap. Cùm in cunctis de Elect.* & *ex Concil. Trident. cap. I. sess. 7. de reform.*

2 Jussitque in eodem Concilio *cap. I. sess. 24.* & in hoc Canone, sive Constitutione Gregorii fieri examen, processum, seu inquisitionem de Fide, Vita, moribus, doctrina, & pru-

prudencia Promovendorum, & præscriptit formam omnino observandam in confectio-
ne hujusmodi processus, sive inquisitionis; Videlicet quod quando processus sit confi-
ciendus extra Curiam, hoc munus spectet ad Legatos Sedis Apostolicæ, seu Nuncios
Provinciarum, in quibus, si isti non adsunt, ad Ordinarios Personarum Promovendarum,
& istis deficientibus ad Ordinarios viciniore, qui per se ipsos, & non per eorum Vica-
rios, Ministros, vel Auditores id explere debent; Quod si forte contingat aliquem ex
Prælati, ad quem ordine suprascripto spectat conficere processum consanguinitate, vel
affinitate usque ad tertium gradum cum Promovendo esse conjunctum, si Legatus ex-
cludendus est, & ad Nuntium, si Nuntius ad Ordinarium, si Ordinarium ad viciniorem
Ordinarium, inquisitionis officium est deferendum; sicut si quis legitimè impeditus per
se ipsum, processum conficere non possit, eodem ordine transferatur ad alium Præla-
tum impedito viciniorem; & si Prælati inquirens ob locorum distantiam, testes per se
ipsum super aliquo articulo commodè examinare non valeat, partem illam alteri Perfo-
næ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ, non autem universam inquisitionem subrogare
poterit.

- 3 Si verò processus sit conficiendus in Romana Curia, tunc id spectat vel ad Cardinalem,
qui apud Sedem Apostolicam est Protector illius Provinciæ, in qua sita est Ecclesia, vel
Monasterium, si Ecclesia, vel Monasterium, cui est providendum, sit ad nominationem,
seu præsentationem Imperatoris, & alterius Regis, & Principis, vel ad Cardinalem à
Papa deputandum.
- 4 Idem Prælati, ordine, & gradu, quo supra conficere etiam debent processum pro ha-
benda informatione status Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quibus providendum
erit.
- 5 Prælati autem, qui confecturus est processum formare debet interrogatoria, & arti-
culos super qualitatibus promovendi, & statu Ecclesiæ, & super eis interrogare Testes,
qui sint viri pii, graves, & prudentes, sanguine non attinentes, aut nimium familiares,
neque inimici, aut æmuli Personæ promovendæ; Quibus omnibus peractis idem Præ-
latus, præsentem Notario, & Testibus recipere debet professionem Fidei à Promovendo
faciendam, atque eam à se admissam, & receptam propriæ manus subscriptione testari;
Is quoque, qui dictam professionem fecerit, eam subscribet. Hujusmodi autem proces-
sus perfectè compilatus, transmittendus est ad Sedem Apostolicam, qui subscribitur,
& expeditur à Cardinale, cui proponendi munus incumbit, & à tribus priorum Ordini-
um Cardinalibus.
- 6 Hortatur verò Summus Pontifex Patronos, & eos, qui habent jus præsentandi ad Ca-
thedrales, & Beneficia Concistorialia, ut ad ea præsentent Personas idoneas, quæ
præsentationes, & nominationes examinari debent à Congregatione Concistoriali, ut
disponitur à Sisto V. *Constit. 74. Cong. 3.* meminisse enim debent Patroni nihil se ad Dei
gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Eccle-
siæ gubernandæ idoneos promoveri studeant, eosque alienis peccatis communicantes
mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non
quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exi-
gentibus meritis præfici diligenter curaverint, ut his verbis admonet Concilium Tri-
dentinum *dicto cap. 1. sess. 24. de reform.*